

A szenior korosztály utazási szokásai

A Magyar Turizmus Rt. megbízásából összeállította a M.Á.S.T. Piac- és Közvéleménykutató Társaság

A hazai szenior korosztály, azaz a 60 évnél idősebbek és az 51-60 év közötti korosztály nyugdíjasai ritkábban utaznak, mint a többi korosztályhoz tartozók, azonban hosszabb időt töltenek utazással – mégpedig jellemzően belföldön.

A 2004. novemberi adatfelvételt megelőző egy évben a szenior háztartások 47%-a vett részt egynapos kiránduláson, szemben a többi korosztállyal, ahol ez az érték 67% volt. Egy napnál hosszabb utazáson a szeniorok 43%-a vett részt, míg ugyanez a többi korosztály 68%-áról mondható el. Az utazó szeniorok 86%-a belföldön utazott, amely 3 százalékponttal meghaladja a többi korosztály belföldi utazóinak arányát.

A szenior korosztály tagjai a többi korosztálynál ritkábban kirándulnak és utaznak azért, hogy strandoljanak, fürdőzzenek, jellemzően inkább passzívan pihenni, rokonokat meglátogatni vagy kertészkedni, illetve gyógyfürdőbe indulnak. Részen ennek köszönhetően kirándulásaik és utazásaik szezonaritása is kisebb: az elő- és utószezonban is szívesen utaznak, bár körükben is a nyári utazások aránya a legmagasabb. Belföldi főtutazásaik – vagyis az általuk legfontosabbnak ítélt utazások – 39%-át a főszezonon kívül bonyolítják le.

A vizsgált időszakban a szenior korcsoport belföldi turizmusra csaknem 69 milliárd forintot költött.

Módszertani bevezetés

A Magyar Turizmus Rt. megbízásából a magyar lakosság utazási szokásait vizsgáló, 2004-ben lebonyolított kutatás¹ adatbázisát felhasználva elemzés készült, amely a szenior korosztály, azaz a 60 évnél idősebbek és az 51-60 év közötti öregségi és rokkant nyugdíjasok 2003. november eleje és 2004. október vége közötti utazásaira koncentrált.

1. Kirándulások²

A vizsgált időszakban a szenior lakosság 47%-a vett részt kiránduláson. A többi megkérdezett korosztály körében ez az arány jóval magasabb, 67% volt. A szegmens azon tagjai, akik nem vettek részt kiránduláson, egyforma gyakran hivatkoztak egészségi és anyagi okokra, illetve életkorukra.

A szeniorok azon tagjai közül, akik kirándultak, 89% csak belföldi kiránduláson vett részt, 3% csak külföldre kirándult, külföldi és belföldi kiránduláson pedig 8%-uk volt (1. ábra).

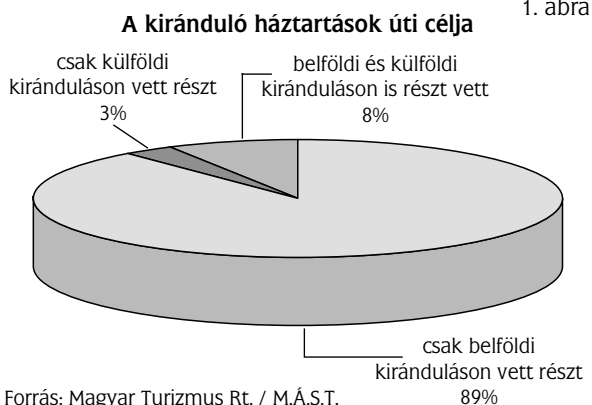
A kirándulás úti célja szerint nincs jelentős különbség a szeniorok és a többi korosztály utazási szokásai között.

1.1. BELFÖLDI KIRÁNDULÁSOK

Egy belföldön kiránduló szenior háztartás átlagosan 6,6 kiránduláson vett részt, amely némiképp elmarad a többi

¹ A felmérést a Magyar Turizmus Rt. megbízásából véletlenszerűen kiválasztott, 3000 fős, megye és településszerkezet szerint reprezentatív mintán végezte el a M.Á.S.T. Piac- és Közvéleménykutató Kft. A személyes megkérdezésre a megkérdezettek lakásán került sor 2004 novemberében. A szenior korosztályba a megkérdezettek 31%-a, 925 fő tartozott.

² Minden olyan, lakóhelyen kívüli településre történő helyváltoztatás, amelynek során a háztartás valamely tagja egy napnál rövidebb ideig van távol otthonától és célja nem napi vagy rendszeres munkavégzés, illetve tanulás.

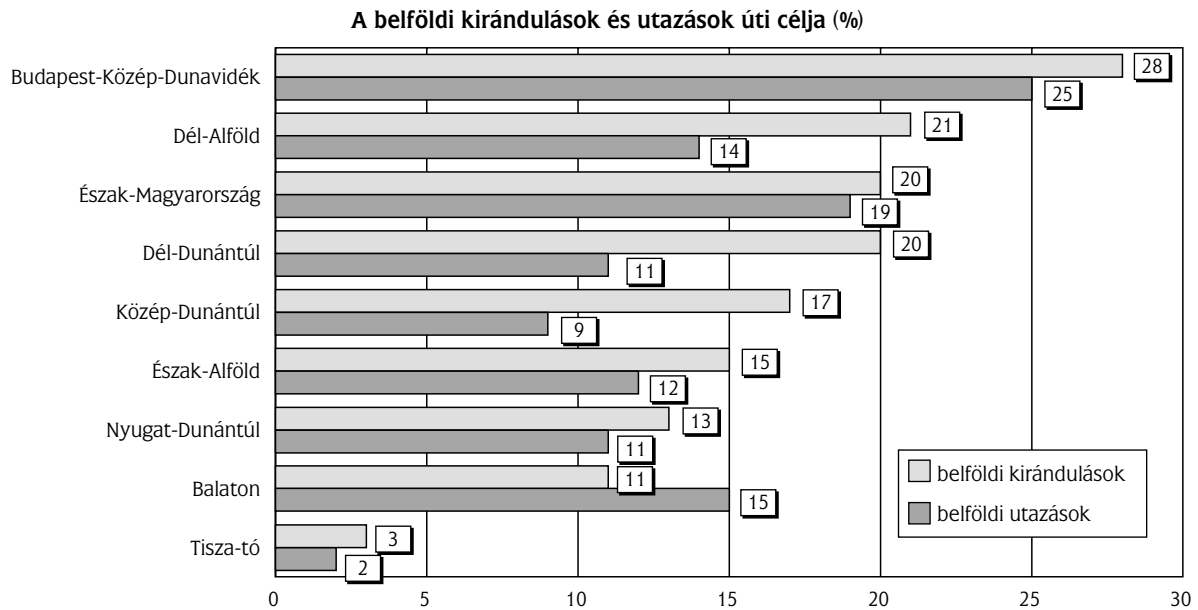
korosztály kirándulásainak számától (6,8). A belföldi kiránduláson részt vevő szeniorok legnagyobb arányban (28%) a Budapest-Közép-Dunavidék turisztikai régiót keresték fel. A többi korosztállyal összehasonlítva, a szeniorok számottevően nagyobb százaléka kereste fel a Dél-Alföld és a Dél-Dunántúl turisztikai régiót, viszont alacsonyabb arányban látogatták a Balatont, itt mindössze 11%-uk járt (2. ábra).

A szeniorok belföldi kirándulásainak fő motivációi a rokonok és ismerősök felkeresése, a pihenés és a kerti munka voltak: e három tevékenység belföldi kirándulásaik 53%-ának volt a fő célja. A többi korosztályhoz képest a szeniorok kirándulásait jóval kisebb arányban motiválja a strandolás, fürdőzés, viszont magasabb arányban kertészkednek és veszik igénybe a gyógyfürdők szolgáltatásait.

A szenior korosztály jellemzően a nyári hónapokban kirándul, de jelentős az elő- és utószezon szerepe is. A szenior korosztály kirándulásainak eloszlása egyenletesebb, azaz az elő- és utószezonban magasabb, a főszezonban alacsonyabb, mint a többi korosztályé.

A belföldön kiránduló szeniorok 74%-a sem a kirándulás előtt, sem a kirándulás alatt nem gyűjt turisztikai

2. ábra

Forrás: Magyar Turizmus Rt. / M.Á.S.T.

információt. Ez az arány jóval magasabb, mint a többi korosztály esetében (65%). A belföldi kirándulásokra vonatkozó turisztikai információt a legtöbben prospektusok segítségével gyűjtik. A prospektus, a televíziós műsor és a sajtó használati arányában nincs különbség a szeniorok és a többi korosztály között, azonban a vizsgált korosztály mindössze 9%-a vette igénybe információs forrásként az internetet, szemben a többi korosztály 40%-os arányával (3. ábra).

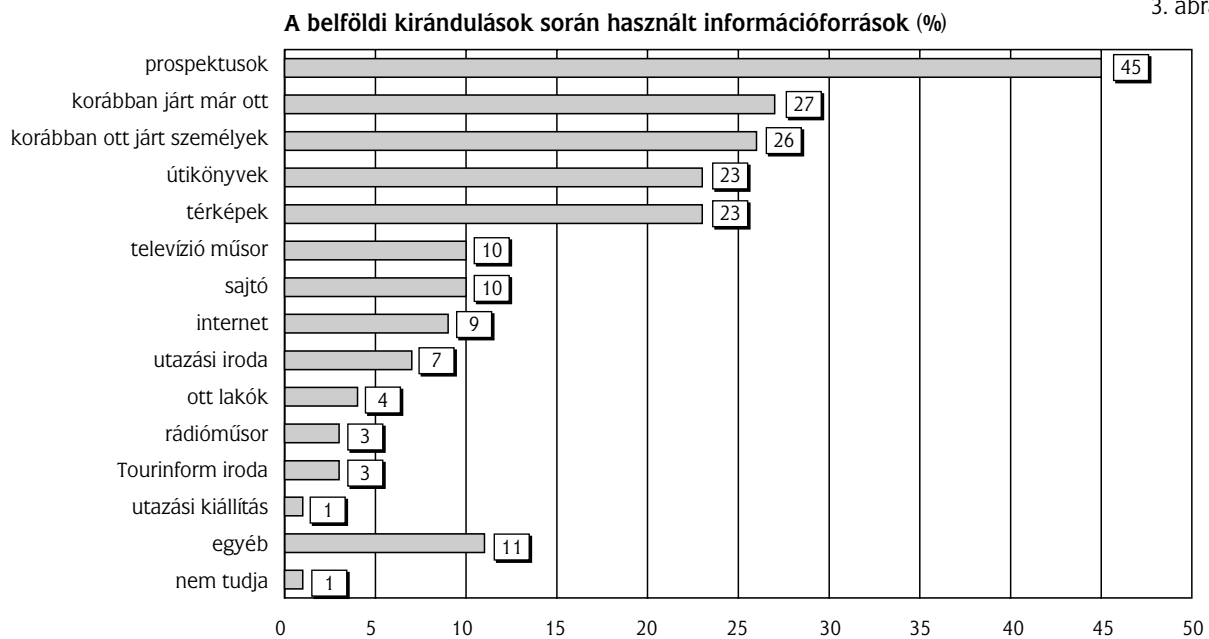
A kiránduláson részt vevő szeniorok fejenként 3600 forint körüli összeget költöttek egy belföldi kirándulásra. Ha a kiadásokat a belföldi kirándulás motivációja szerint

vizsgáljuk, akkor megállapítható, hogy a három leginkább kedvelt cél közül a rokonlátogatásra költöttek a legtöbbet, egy főre vetítve hozzávetőleg 5400 forintot. A szenior korcsoport belföldi kirándulásaiból fakadó teljes költség 28,9 milliárd forintra becsülhető, ami a magyar lakosság belföldi kirándulásra fordított költségének 15,9%-a.

1.2. KÜLFÖLDI KIRÁNDULÁSOK

Egy külföldön kiránduló szenior háztartás átlagosan 1,3 kiránduláson vett részt, amely jelentősen elmarad a többi

3. ábra

Forrás: Magyar Turizmus Rt. / M.Á.S.T.

korosztály kirándulásainak számától (2,9). A szeniorok által tett külföldi kirándulások legnagyobb része Szlovákiába irányult, de nem sokkal maradt le tőle Ausztria sem, és jelentős arányban kirándultak még Horvátországba és Romániába is.

A szeniorok külföldi kirándulásainak fő céljai közül a legfontosabb a vásárlás és a városlátogatás volt. Amíg a többi korosztályban fontos motiváció a rokonok, ismerősök felkeresése, addig ez a vizsgált szegmensre nem jellemző, mindössze a kirándulások 3%-ának volt rokonlátogatás a fő célja. Ők inkább a kulturális programokat részesítik előnyben.

A kiránduló szenior háztartások személyenként hozzávetőleg 7000 forintot költöttek egy külföldi kirándulásra. A korosztály teljes külföldi kirándulási költsége 1,1 milliárd forintba becsülhető, ami a magyar lakosság külföldi kirándulásra fordított költségének 6,5%-a.

2. Utazások³

2003 novembere és 2004 októbere között a magyar szenior háztartások 43%-a vett részt utazáson, a többi korosztályban az utazások sokkal gyakoribbak (68%) voltak. Azok a szeniorok, akik nem vettek részt utazáson, többségükben (54%) anyagi okok miatt maradtak otthon, bár nem akkora arányban, mint a többi korosztály tagjai. Emellett a szeniorok között jelentős az egészségi okokra és az életkorra való hivatkozás is.

A vizsgált szegmens 75%-a csak belföldi utazáson vett részt, 14%-a utazott csak külföldre, míg 11% belföldön és külföldön is járt. A többi korosztályban a külföldre (is) utazók aránya szignifikánsan magasabb (4. ábra).

2.1. BELFÖLDI UTAZÁSOK

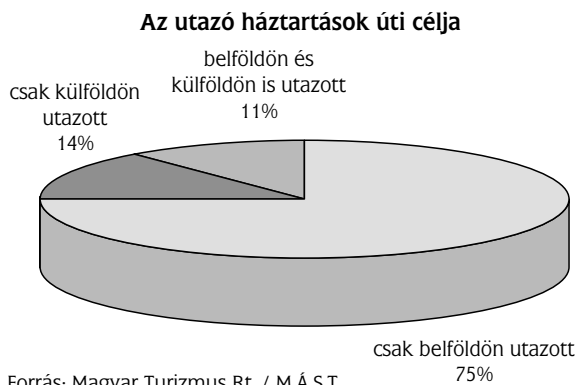
Egy belföldre utazó szenior háztartás átlagosan 4,7 utazáson vett részt, amely számottevően magasabb a többi korosztály értékénél (2,8 utazás). A belföldre utazó háztartások legnagyobb arányban (25%) a Budapest-Középdunavidék turisztikai régiót keresték fel. A szeniorok az egyes régiókat általában a többi korosztályhoz hasonló arányban keresték fel, ez alól csak a Balaton régió jelentett kivételt, ahol a többi korosztály 37%-a megfordult, a szeniorok közül viszont csak 15% látogatott el.

A belföldi utazáson részt vevő szeniorok legfontosabb motivációi a pihenés, a rokonok és ismerősök felkeresése és a kertészkedés, kerti munka voltak. Ez a három cél az utazások 79%-ának volt a fő motivációja.

Az utazások 78%-a esetében rendszeres útról van szó, azaz ugyanazzal a céllal ugyanoda többször is elutaztak a megkérdezettek, a többi korosztályban ugyanakkor az ismétlődő utak aránya mindössze 47% volt. A belföldi utazások többsége a július-augusztus időszakra esett,

³ Minden olyan, a lakóhelyen kívüli településre történő helyváltoztatás, amelynek során a háztartás valamely tagja legalább egy éjszakát távol től otthonától és célja nem napi vagy rendszeres munkavégzés, illetve tanulás.

4. ábra

azonban a szenioroknál a nyári főszezon szerepe kevésbé kiemelkedő, mint a többi korosztálynál.

A szeniorok belföldi utazásai között a három éjszakai, azaz a hosszú hétvégi utazások dominálnak, belföldi utazásaik átlagosan 3,6 éjszakai utazás voltak. A többi korosztályban az 1-2 éjszakai utak szerepe volt a legjelentősebb, az átlagos időtartamban ugyanakkor nincs lényeges különbség a két korosztály között.

A belföldön utazó szenior megkérdezettek 70%-a sem az utazás előtt, sem az utazás közben nem gyűjt turisztikai információt, szemben a többi korosztályt jellemző 54%-kal. A belföldi utazások turisztikai információit a szenior korosztály tagjai a leggyakrabban prospektusok (38%) és útikönyvek (34%) segítségével gyűjtik.

Egy a vizsgált szegmens tagja által tett belföldi utazáson az egy főre és egy napra jutó átlagos költség 2600 forint körül alakult. A becslések szerint ez összesen 38,1 milliárd forintnyi költséget jelent, ami a magyar lakosság belföldi utazásra fordított kiadásainak 18,4%-át képviseli.

2.2. KÜLFÖLDI UTAZÁSOK

Egy külföldre utazó szenior háztartás a vizsgált időszakban átlagosan 1,3 utazást tett, míg a többi korosztályban ez a szám 1,6 volt. A szeniorok külföldi utazásainak legnagyobb része Szlovákiába (16%) irányult, de nem sokkal maradt el tőle Románia (12%) és Ausztria (12%) sem. Az általában tengerpartjáért látogatott országokat – például Horvátországot, Olaszországot és Görögországot – lényegesen alacsonyabb arányban keresték fel a szenior korosztályba tartozó turisták, mint az egyéb korosztályok képviselői. A szeniorok külföldi utazásainak fő céljai a rokonok, ismerősök felkeresése, a pihenés és a kulturális turizmusban való részvétel volt.

A nem rendszeres jelleggel tett külföldi utazások többsége nyári utazás volt, de jelentős az elő- és az utószezon szerepe is. A szeniorok külföldi utazásai között az egyhetes utazások és a 3 éjszakai, azaz a hosszú hétvégi utazások domináltak. A szenior korosztály külföldi utazásainak átlagos hossza 7,4 éjszaka volt, szemben a többi korosztály 6,5 éjszakai átlagával.

Egy a vizsgált szegmensbe tartozó turista egy nap alatt mintegy 9400 forintot költött külföldi utazása során. A magyar lakosság külföldi utazásra fordított költségének 10,5%-át költötték a szenior korosztályba tartozó utazók, amely a teljes magyar lakosságra vetítve 21,7 milliárd forintba becsülhető.

3. Főutazások⁴

A vizsgált egy év során a megkérdezett szenior háztartások 29%-ában, az utazáson részt vevő szenior háztartások 68%-ában fordult elő főutazás.

A szeniorok főutazásainak 74%-a belföldi, 26%-a pedig külföldi volt. A többi korosztályban a külföldi főutazások aránya 38%-ot tett ki.

3.1. BELFÖLDI FŐUTAZÁSOK

A belföldi főutazáson résztvevő szeniorok közül a legtöbben – eltérően a belföldi kirándulások és utazások úti céljától – a Balaton régiót részesítették előnyben, a hazai főutazások 20%-ának volt a régió az úti célja. A szeniorok a többi korosztályhoz képest kisebb arányban keresték fel a Balaton és a Tisza-tó régiót, ám a többi régióban jellemzően felülréprezentáltak.

A belföldi főutazáson részt vevő szeniorok leggyakoribb motivációja a pihenés volt, ezt az ismerősök, rokonok felkeresése követte. A szenior korosztály átlagon felüli arányban kereste fel a gyógyfürdőket, viszont átlagon aluli arányban strandolt, fürdőzött.

A legtöbben – az utazók 51%-a – júliusban vagy augusztusban mentek főutazásra. A szenior válaszadók 39%-a nem a nyári hónapokban volt főutazáson, míg ez az arány a többi korosztály esetében csak 17%. A szenior válaszadók főutazása átlagosan 7,2 éjszakás, a többi korosztályban a főutazás átlagos hossza 6 éjszaka volt.

A szeniorok által tett belföldi főutazások 65%-ában az igénybevett szálláshelyért nem kellett fizetni: 42% ingyenes rokoni, baráti szállást vett igénybe, 16% saját telkére, nyaralójába utazott, 8% vállalati üdülőben pihent. A többi korosztály 50%-a vett igénybe nem kereskedelmi alapon működő szálláshelyet.

A szeniorok félpanziót és teljes ellátást nagyobb arányban vettek igénybe belföldi főutazásuk során, mint a többi korosztály. A belföldön főutazáson részt vevő szeniorok többsége (73%-a) nem vett igénybe kereskedelmi, szálláshoz kapcsolódó ellátást, szemben a többi korosztály 81%-ával. A szeniorok esetében 38% saját maga gondoskodott az ellátásáról, 36%-ukról pedig a meglátogatott rokonok, ismerősök gondoskodtak.

A főutazáshoz a szenior utazók 78%-a nem gyűjtött turisztikai információt. 9% az utazás előtt és közben is, 11% csak előtte, 2% csak az utazás közben tájékozódott. A többi

korosztály esetében az információt nem gyűjtők aránya 65%. Azok, akik nem gyűjtöttek információt, többségében azzal indokolták magatartásukat, hogy már jártak a főutazás helyszínén és így minden szükséges információ a rendelkezésükre állt. (A belföldi főutazáson résztvevő szenior korosztályhoz tartozók 89%-a járt már korábban főutazása helyszínén. A többi korosztályban ez az arány csak 80%.) Az információt gyűjtők prospektusokból (48%) és a korábbi emlékeik felelevenítése révén (39%) tájékozódtak a leggyakrabban. A szenior korosztály a többihez képest nagyobb arányban használja információs forrásként a sajtót (17%), a televíziós műsorokat (9%) és kérdezi meg a helyben lakókat (17%).

A magyar lakosság belföldi főutazásai összköltségének 16%-át költötték a szenior korosztályba tartozó utazók. Ez alapján becslésünk szerint a korosztály belföldi főutazási költsége körülbelül 10,1 milliárd forint volt, ami egy főre és egy napra számítva 4100 forint körüli költséget jelent.

3.2. KÜLFÖLDI FŐUTAZÁSOK

A külföldre utazó szeniorok által leggyakrabban említett úti cél Horvátország (15%) volt. A főutazásukat külföldön töltő szenior háztartások 14%-a Romániába, 11%-a Olaszországba utazott. Főutazásaik leggyakoribb motivációja a pihenés (24%) volt, ezt a kulturális látnivalók megtekintése (18%) és az ismerősök, rokonok felkeresése (16%) követte. A természeti látnivalók felkeresése főutazásaik 12%-ának volt motivációja. Strandolás céljából a szeniorok a többi korosztálynál szignifikánsan kevesebben utaztak.

A szeniorok közül a legtöbben augusztusban vettek részt főutazáson (20%), de a szeptemberi utak aránya is hasonló (19%) volt. Esetükben nagyon jelentős az előszezon szerepe is: a szeniorok 11%-a májusban, 13%-a júniusban volt külföldi főutazáson. Általánosságban elmondható, hogy a szenior korosztály a többivel szemben nem ragaszkodik a nyári főszezonban történő főutazáshoz, mivel nem tartozik legfőbb céljai közé a tengerparti üdülés, ezért nagyobb arányban veszik igénybe a számukra kedvezőbb időjárási feltételeket és árakat biztosító elő- és utószezont főüdülésre.

A szeniorok külföldi főutazásainak egyharmada 6 éjszakánál rövidebb volt. A válaszadók átlagosan 8,1 éjszakát töltöttek otthonuktól távol a külföldi főutazás során, a többi korosztályhoz képest e mutató vonatkozásában nincs jelentős eltérés. Egy szenior külföldi utazó egy nap alatt mintegy 11 100 forintot költött külföldi főutazása során.

A szenior utazók a magyar lakosság külföldi főutazási összköltségének 11,2%-át adták, amely alapján a korosztály külföldi főutazásainak költsége 14,1 milliárd forintba becsülhető.

További információ: Magyar Turizmus Rt. Piac- és Termékelemzési Iroda, 1012 Budapest, Vérmező út 4., telefon: (1) 488-8710, fax: (1) 488-8711, e-mail: kutat@itthon.hu, honlap: www.itthon.hu > Szakmai oldalak > Piackutatások és Turizmus Bulletin.

⁴ Minden olyan utazás, amelyet a háztartás az utazásai közül saját szempontjai szerint a legfontosabbnak tekint és a nem egyszemélyes háztartásból legalább ketten részt vettek rajta.